

MICROELECTRONICA, „PERLA INDUSTRIEI IT” DIN RSR

Industria electronică era printre cele mai profitabile ramuri economice pentru export. Angajații din acest domeniu primeau uneori sporuri între 15%-40% la salariu, în urma depășirii reale a normelor. FOTO: Arhivele Naționale

La Microelectronica râvneau toți șefii de promoție din toate facultățile de Electronică din țară. Atmosfera de elită, tineri foarte mulți și entuziaști, tehnologie de ultimă oră care se bătea de la egal la egal cu piața internațională de profil, pază militarizată, dar și plecări în străinătate cu duimulul.

„M-am angajat în 1983 ca electronist simplu la Microelectronica, «perla coroanei industriei IT» din RSR, și ca să nu fiu modest, că nu-mi șade bine, cred că cea mai mare din toată Europa”, spune Adrian Furnică despre locul său de muncă în perioada 1983-1991.

„Plecările în străinătate nu erau până în Bulgaria. Se pleca în RDG (cei mai fraieri) și în Italia, Anglia sau

Franța, iar cei cu adevărat dotați au prins și Japonia. E adevărat că oamenii noștri au convins cu multiplele lor calități Vestul și chiar au făcut treabă bună pe unde s-au dus și nu s-au mai întors. Și parcă ar trebui să aducăm în atenție aici de câțiva ingineri de-a dreptul geniali, care au făcut carieră de milioane de dolari și chiar în Silicon Valley: Statovici, Voicu, Smărăndoiu și alții. Plus un director care se implica direct până la cel mai jos nivel, care avea grijă de oameni și care pe deasupra mai era și dragut, îl cheamă Gheorghe Constantinescu. A înființat după Revoluție firma Roel, distribuitor Ricoh multă vreme.”

Potrivit lui Furnică, pentru cine a lucrat acolo pe vremea aceea timpu-

rile n-au fost chiar rele. Se lucra în acord global și se exporta la greu. „Nu era lună să nu luăm în plus la salariu 15-40%... și erau bani nu glumă. Pai, eu eram la vremea aia muncitor electronist categoria 5 cu 2 și erau luni când luam la salariu cu mult peste ce câștiga mama după 30 de ani de medicină... Acolo au apărut pentru prima oară calculatoarele 286 și ne strângem pe lângă ele să ne minunăm. Am văzut plottere (aparate de desen la scară mare) și imprimante smechere și am văzut ce înseamnă un microprocesor.”

Bineînțeles că totul are și o latură mai puțin idilică și foarte bine ancorată în realitățile momentului. Se fura. Și oricât de bine erau păzite porțile și oricâte controale se făceau,

ieșeau pe poartă o mulțime de componente, circuite și leduri. Ba chiar se furau și probe de mulare, adică plastice fără structuri de siliciu în interior, pe care le găseai de vânzare.

„Păi, erau renumite perechile de 351 și 451, circuite pentru ceasurile de Olteci și nemaipomenitul circuit de ceas 1206 programabil, care împreună cu afișajul de led cu 4 digiți costau pe piața neagră și 300 de lei. Toată lumea trafica marfa asta și manufactura cu grație ceasuri peste ceasuri, făcea tuometre și băga în buzunare renumite leduri pentru circuitul bistabil, care se lega la bateria de Dacie”, spune Furnică.

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALE PERSONALE

14 AUGUST

Ne trimite Șafir, prin fax la birou, al doilea atac al lui Păunescu împotriva noastră, publicat în Contemporanul de la 4 august. Șafir, la telefon, sâmbătă, era înspăimântat de amenințările păunesciene, cu toate că nu știa, probabil, nici o veste cvasisecretă la München: N.C. Munteanu și Hurezeanu au fost înștiințați, la „Security” a lor, că e planuit la București să se trimită agenții să-i agreseze. Li s-au oferit pistoale cu gaz și concedii. S. se gândea probabil la agresiunea din '77, realiza-

tă (împotriva mea), și la cea din '83, dinainte de scurta (împotriva lui Virgil), ca și de Mishorele de amenințare primite de Mihnea.

„De o violență extraordinară”, ne avertizase Șafir, care spunea că așa ceva nu i-a mai fost dat să citească. Cred și eu că e exasperat Păunescu. Nu numai că i-am răspuns, Mihnea și cu mine, la atacul precedent, arătând cum imi atribuse mie ceea ce spusese Mihnea despre bătaia de la Călugăreni; nu numai că ilustrasem muzical un comentariu despre cartea lui Veronique Soulé, „Avoir 20 ans à l'Est” cu un foarte ceaușist poem al lui, cântat la Festivalul „Flacăra” (extrem de rizibil, penibil de lozincard), dar în plus Virgil

ii negase și titlul de „poet”. Orice supor- tă românului, numai asta nu.

Așa că se răzbură și el cum poate. Vrea ca „scufundarea” (a mea și a lui Virgil) să fie cât mai grabnică. După ce ne-a scos dinții (în ceea ce mă privește) o făcuse mai de mult Lăncrăjan), imagineză chinuri mai subtile. „Ultimul țaran român dac-ar deceda ce îndrugăți și ce vreți de fapt, v-ar creșta între coarne ca pe animalele bolnav și v-ar pune un pumn de sare să vă usture și să urlați până vă vor lătra câinii la Giurgiu”. Plus injurii de suburbie, Mihnea devenind „o căzătură de ocazie” etc. etc. Mă mir și eu de ce m-am oprit atât de mult la acest delir spumegând, probabil fiindcă mi-a luat destul

timp până am calmat spieretura lui Șafir și a lui Gelu. Păunescu ucide (crede el) verbal și pe cont personal, nu e primejdios, e doar dezgustător.

Monica Lovinescu, Pragul. Unde scurte V, București, Humanitas, 1995, p. 199-200

Am citit cu deosebit interes „Al doilea suflu” al lui Croh. Un scris alert, care și suscită interesul pentru cartea de literatură, necruțând aproape pe nimeni, spunând lucrurile pe șleau, după propria sa viziune critică, restabilind anumite adevăruri când acestea sunt deformate sau încălcate.

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALUL OMULUI SIMPLU

„Bunul samaritean ne-a dus direct la Miliție”

Daniel N. avea 24 de ani în 1989, locuia și lucra în Bacău. Cea mai mare pasiune a lui era pescuitul. „Mergeam la pescuit cu prietenii în zona barajelor de pe Siret, de la Făraoani, undeva lângă Bacău. Ne duceam aproape la fiecare sfârșit de săptămână. Locul ăla nu era numai preferatul nostru, ci al tuturor pescarilor din Bacău. În fiecare week-end, gara

era plină de bărbați cu undițe. Din păcate, permisele de pescuit se obțineau foarte greu și majoritatea își satisfăceau pasiunea ilegal.

Și Miliția, și cei de la Asociația Vânătorilor știau că pe baraj se dă la peste ilegal. Iar raziile erau ceva frecvent. Numai că, din marea aia de oameni, dacă reușeau să prindă 2-3... Într-o sâmbătă, în vara lui 1989,

ne pregăteam să plecăm de pe baraj la trenul care pleca spre Bacău pe la două jumățe. Făceam cam o jumătate de oră de mers pe jos până la gară. La un moment dat, a apărut pe mal un om cu o mașină mare, cu atelier mobil în spate. Adică, avea în spate o benă cu strung și alte utilaje din astea, și în față o cabină. Șoferul, care mai era cu un bărbat în față, a

oprit și ne-a întrebat pe toți care eram acolo dacă nu vrem să mergem cu el la Bacău, să nu mai dăm banii pe tren, că ei oricum se duceau acolo. Aproape toți am zis că mergem. Eram vreo 20-25 de oameni. Ne-a înghesuit pe toți în atelierul mobil și am plecat la drum.

(Continuare în pag. a III-a)

JURNALUL ZILEI

Intervieat de revista americană Newsweek, Nicolae Ceaușescu a transmis Vestului că nu are de gând să oprească programul de sistematizare și nici să îmbrățișeze Perestroika inițiată în Uniunea Sovietică de Mihail Gorbaciov. La Institutul Român pentru Relații Culturale cu Străinătatea a avut loc aniversarea Republicii Populare Congo, cu ocazia zilei naționale a statului african. Campania de arături din județul Argeș mergea cu un ritm de 2.000 hectare pe zi!

Lui Ceaușescu nu-i plăcea Perestroika!

În primul rând, ziaristul s-a interesat de „planurile de modernizare a localităților rurale” ale lui Ceaușescu, primind următorul răspuns: „Anul acesta, România aniversază 45 de ani de la victoria revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antitemperalistă.

(Continuare în pag. a II-a)

Ziariștii de la Newsweek îl considerau pe Ceaușescu „ultimul stalinist”

La sfârșitul lunii iulie 1989, revista americană Newsweek și-a trimis doi corespondenți pentru Europa - Kenneth Auchincloss și Michel Meyer - pentru a face o serie de reportaje despre țara noastră. În cadrul documentării au realizat chiar și un interviu cu Nicolae Ceaușescu, publicat, în forma cenzurată, și în Scinteia de la 14 august 2009. Însă gazetarii americani nu au fost interesați doar de opiniile președintelui român despre situația internă și despre viața internațională. Ei s-au documentat atent, pentru a le transmite cititorilor de peste Ocean fața reală a României. Printre textele publicate de cei doi în Newsweek s-a numărat și articolul „Ultimul stalinist”, despre care, desigur, Scinteia nu a scris nici un rând... Vi-l prezentăm, în continuare, așa cum se regăsește în Arhiva CC al PCR. (C.D.)

A fost o vreme când România era una din cele mai deschise țări din lumea comunistă. Sub conducerea, însă, a președintelui... a devenit închisă, rigidă și izolată, unul din ultimele temple ale credinței comuniste în regres. Buldozerele taie noi bulevarde prin București, dar cozile la magazinele de alimente și întreprinderile periodice de electricitate trădează o economie cu lipsuri serioase... în vârstă de... al cărui nume este proslăvit prin afișe propagandistice și ale cărui scrieri împodobesc fiecare librărie, tronează peste toate acestea, convins că adevărul socialism va duce la un viitor luminos...

În timp ce Polonia și Ungaria se îndreaptă spre democrație și piața liberă, iar URSS se deschide spre lume, România lui... se închid din ce în ce mai mult, înfășurându-se ca într-o gogoasă de mătase formată din convingeri marxiste de modă veche și o conducere autoritară. De aproape un sfert de secol ea a fost condusă de viziunea proprie a lui... a unei României dependente doar de ea însăși și de El. Pentru a elibera România de datoria externă, a lansat un program de export total, care a golit magazinele și aproape a provocat foamete în țară. Schimburile comerciale cu Occidentul au fost în mare parte reduse la contrapartidă. Controlul economiei de către stat este complet: disidența politică este suprimată cu asprime. România este unul dintre ultimele temple ale slăbitei credințe comuniste.

Nu este de mirare că România este acum o insulă, un paria internațional, la fel de izolată ca Libia sau Coreea de Nord.

Vizitatorii cărora li s-a permis să călătorească liber, așa cum li s-a aprobat recent reporterilor de la Newsweek, o compară adesea mai

degrabă cu Africa sau cu America Centrală decât cu Europa. Există aceeași sărăcie și, mult prea des, aceeași dispreț pentru drepturile omului și libertate. „Dacă am avea ceva mai multă mâncare, ar fi ca pe vremea războiului” se spune într-o glumă tipic românească.

Nu a fost întotdeauna așa... un țaran devenit muncitor în fabrică și care a aderat la Partidul Comunist Român aflat în ilegalitate în... devenind lider al acestuia în 1965, a stabilit încă de la început un curs individualist, propriu, chiar excentric pentru țara sa.

Ani în șir, Occidentul a salutat în el pe liderul răsăritean independent care a îndrăznit să sfideze Moscova. Independența României față de politica externă sovietică a fost demonstrată cel mai evident prin refuzul de a participa, în 1968, la invadarea Cehoslovaciei de către trupele țării Tratatului de la Varșovia.

... a menținut relații diplomatice cu Israelul după războiul din 1967, spre deosebire de restul blocului răsăritean, și a primit în vizită o serie de lideri occidentali, de la președintele Richard Nixon la regele iordanian Hussein.

România s-a bucurat de libertatea cuvântului într-o mult mai mare măsură decât în alte țări comuniste. În anul '70 se găseau de vânzare ziare și cărți străine; posturile de radio occidentale nu erau blocate. Oamenii puteau să vorbească liber cu străinătatea, iar Securitatea stătea în umbră.

Patru ore de mers cu mașina

„Libertatea religioasă nu există aici”, spune un preot român din Transilvania, clătându-și capul și privind în zare la îndepărtatii Munți Carpați, în timp ce ploaia răsună pe acoperișul casei sale. „Este numai o vorbă goală. Autoritățile controlează tot ce facem. Ei ne spun câți bucătări putem avea, câți studenți putem instrui, câți călugări pot să intre la mănăstirile noastre. Și în tot acest timp, oamenii de aci mor inced de foame. Acum țărani călătoresc câte patru ore până la București să cumpere pâine. Este dificil să fii un adevărat creștin și să slujești acest stat. Dar crezi că îndrăznesc să vorbesc astfel în biserică? Aș fi excomunicat sau mai rău.”

Puține dintre acestea au adus beneficiile scontate și în anul 1981... a schimbat această orientare, decretând că până în 1990 datoriile vor fi achitate integral. Pentru aceasta, spun diplomații occidentali, a ordona-

nat să se exporte tot ce s-ar putea vinde în străinătate - resurse naturale, bunuri de consum, alimente. Acum datorile României au fost achitate, însă numai cu prețul unor sacrificii umane enorme.

Lipsa de alimente este cea mai dureroasă. În apropierea zgomotosului șantier al Casei Republicii, o femeie ingenunchează pe trotuar pentru a aduna resturile unui ou spart și a le pune la loc în sacoașă. Alături, 100 de bărbați, femei și copii stau la o coadă lungă în fața unei măcelării; se vând câteva duzine de cutii de sardele și cârnați. O coadă la benzină în împrejurimile Bucureștii se întinde pe mai mult de o milă (circa doi kilometri) de-a lungul soselei. Un șofer dintr-o „Dacie”, omniprezentul automobil românesc, ridică din umeri cu gândul la cele patru ore de așteptare, ca și cum ar spune: „Și ce-i nou în asta”.

De fapt, nimic nu-i nou. Pentru majoritatea românilor, viața se reduce la monotonia umblatului și a procuratului care amorfes sufletul. Comerțul la negru, în florit, este mult mai bine aprovizionat decât magazinele de stat ale Bucureștii, dar este accesibil numai celor care au valută forte sau au ceva de oferit în schimb. Curentul electric este adesea disponibil numai câteva ore pe zi; unora este de ajuns numai să încălzești un ceainic sau două cu apă. Rațiile oficiale asigură fiecărei familii o jumătate de kilogram de zahăr și doi litri de ulei comestibil pe lună.

Pentru procurarea de alimente familiile au stabilit o strictă diviziune a muncii pentru a o scoate la capăt. „Bunicii pleacă pe la ora 1:00 noaptea și așteaptă pe scăunele la ușile magazinelor”, declară un refugiat român din Budapesta, cafea trăiește într-un confort neobișnuit pentru el la hotelul „Forum”. „Ei se întorc acasă după 10 ore, aducând ceea ce au reușit să găsească.” După serviciu, seara, părinții merg la cumpărături. Poartă tot timpul la ei sacoașe. Dacă se formează o coadă se alătură și cumpărătoarea este de vânzare. România este un lagăr de muncă. Nu poți nici măcar să cumperi țigări.”

Bătăie cu brutalitate

Alunecarea înapoi a României a provocat vîi proteste internaționale. Cu prilejul unei conferințe despre drepturile omului, ținută la Paris în această primăvară, Federația Internațională Helsinki pentru Drepturile Omului a denunțat regimul lui... ca fiind „dușmanul poporului său.”

(Continuare în pag. a III-a)

CALENDAR

14 august (luni)

Soarele a răsărit la 6:17, a apus la 20:23
Luna a răsărit la 19:01, a apus la 2:34
Sărbătoare creștină: Înainte-prăznuirea Adormirii Maicii Domnului; Sf. Prooroc Miheia (Prohodul Maicii Domnului)

S-a întâmplat la 14 august 1989

● Un grup de medici australieni din Brisbane au reușit pentru prima dată în lume să efectueze o operație de transplant de ficat de la un donator în viață. Până la acel moment, operațiile de transplant

aveau ca donator o persoană decedată în urma unui accident. De astă dată, medicii au prelevat o parte din ficatul unei femei japoneze pentru a-l transplanta fiului ei de un an, care suferea de o afecțiune congenitală

● Un fulger a provocat o explozie urmată de incendii la depozitul de petrol Huangdao din provincia Shandong a RP Chineze. Flăcările au cuprins rapid mai multe rezervoare conținând 40.000 de tone țitei. Cinci persoane și-au pierdut viața, 64 au fost rănite, iar alte 16 au fost date dispărute

● Un avion de tipul „Twin Otter”, dispărut în urmă cu o săptămână în Etiopia, la bordul căruia se aflau congressmanul american Mickey Leland și alte 15 persoane, a fost descoperit, total distrus și fără nici un supraviețuitor, într-o zonă muntoasă din apropierea orașului Gambela, lângă frontiera cu Sudanul - a anunțat Ministerul american al Apărării
Ramona VINTILĂ

MICROELECTRONICA, „PERLA INDUSTRIEI IT” DIN RSR

(Urmare din pag. 1)

Tot atunci, deșteptii cei mai tari făceau replici după Sinclair, calculatorul de jocuri care încărcă de pe casetofon tot felul de aplicații de tip „papă bulinută” sau „tetris”. Existau două lumi în paralel. Geniile tehnologiei înalte, cărora le apăreau articole în presa internațională și țineau cursuri la Londra, și geniile micilor găinării și al manufacturării de dispozitive electronice, care se căutau prin târguri și pe Academiei. Și cine se ocupa de electronică pe vremea aia știe ce vreau să spun. Aproape că nu era om care să nu fie întrebare de prieten dacă poate „face rost” de ceva circuite sau câteva leduri.

Se schimbau toate peste gard, cu ce trebuia completat din producția IPRS-ului. „Nu puteam noi să le producem pe toate. Acolo se învăța însă în adevăratul sens al cuvântului. Furai în plus și meserie, nu numai componente. Că doar nu era să faci un sistem cu microprocesor și să nu știi să-l pornești sau să-l depanezi, că trebuia să dai garanție, că dădea omul pe el 14.000 de lei sau mai mult. Și te pomeneai cu el la ușă că nu-i merge. Puneai mâna pe osciloscop și pe sonde și-l făceai.”

Nici facultatea nu era ușoară. „În anul 4 de facultate am dus la școală

În timpul „vizitelor de lucru” în Capitală, Ceaușescu includea în „circuit” și întreprinderile de electronică FOTO: Arhivele Naționale

un proiect de transformator rulat pe un astfel de calculator și pentru că dl. Sirna, asistentul de mașini electrice, n-a înțeles nimic, m-a lăsat pe

toamnă. Îi subminasem autoritatea și nu reușisem calculul de 30 de ori până să aflu secțiunea conductorului, așa cum știa el că se face. Iar la

diplomă, licență, cum îi zice acum, am făcut un sistem de urmărire cu antene traiectoria unui satelit, de n-a înțeles nimeni din comisie cu ce

se mănâncă și m-au lasat în pace. Mi-au dat 8. Nici nu știu ce era mai bine pentru viața ce avea să vină, arta electronică de vârf sau arta de a te descurca prin meandrele sistemului.”

„În 1989, la Revoluție, m-am dus din nou la serviciu ca să apar întreprinderea de teroriști și am găsit o mână de oameni înarmați cu pistoale mitralieră din adăpostul ALA, care stăteau pe la poartă. Am luat și eu unul, în așteptarea secretarului de partid pe întreprindere, care mă somase să-mi rad barba, și voiam să-l întreb acum dacă pot să o las să crească. N-a venit. După vreo 3 săptămâni, când a apărut, s-a înscris în FSN și apoi a plecat în Franța. Am predat pușca și m-am dus acasă. Am mai stat câteva luni, pentru că aveam deja post de inginer în București și credeam că asta e suprema realizare în viață. Apoi am plecat să mă fac translator pentru Crucea Roșie Franceză și brutar. Ce vremuri!”

Acum, în curtea fabricii Microelectronica sunt câteva vile ciudate, iar întreprinderea nu se mai vede de la stradă din cauza lor. Pesemne că mai există acolo, în spate, martașă a ceea ce însemna România în electronica mondială, odată.

Cristian IONESCU

JURNALUL ZILEI

(Urmare din pag. 1)

Cu 45 de ani în urmă, România era o țară slab dezvoltată. Astăzi, țara noastră a devenit un stat industrial-agrar cu o industrie modernă și o agricultură socialistă avansată. Toate acestea s-au realizat în condițiile unor mari transformări în structura economică și socială. Am pornit de la necesitatea să dezvoltăm puternic autoconducerea, autoaprovizionarea și autogestivitatea în orașe, cât și în comune. Aceasta ne-a determinat să ne propunem să trecem la elaborarea de programe privind dezvoltarea economică-socială a tuturor localităților țării, a orașelor și comunelor, în ultimul timp punând accent deosebit pe comune, care, repet, sunt rămase mai în urmă față de orașe. Avem în vedere să dezvoltăm, desigur, puternic agricultura, dar să trecem și la dezvoltarea unor activități industriale și de mică întindere. Dorim ca, în perspectivă, 25-30 % din veniturile țării să fie realizate din activități industriale, ceea ce va ridica mult nivelul general al satelor.”

Jurnalul american s-a interesat și de poziția lui Ceaușescu față de Perestroika inițiată de Mihail Gorbaciov. Răspunsul liderului român a fost: „Noi am pornit și pornim de la faptul că fiecare țară, fiecare partid trebuie să-și realizeze dezvoltarea economică și construcția socialismului în concordanță cu realitățile proprii și cu modul în care înțelege să facă acest lucru. Am menționat că am renunțat la șabloane și «modelele unice». De altfel, cu 20 de ani în urmă eram criticați că ne «abatem» de la principiile socialismului, neaplicând șabloanele altora. Am considerat că transformarea societății și dezvoltarea economică-socială trebuie să se realizeze nu prin salturi, ci printr-o politică constantă, care să țină seama de posibilitățile reale ale țării, ale poporului, dar să asigure realizarea întregii activități de bază celor mai noi curenturi ale științei și tehnicii.”

Ștefan Andrei, viceprim-ministru al Guvernului, a avut o întrevedere cu Awad M. Khalifa, ministrul Tineretului și Sportului din Iordania. Au fost discutate probleme privind dezvoltarea relațiilor bilaterale dintre cele două țări, iar demnitarul iordanian a transmis prin intermediul lui Ștefan Andrei un „cald salut și cele mai bune urări” lui Nicolae Ceaușescu, de la Hussein Ibn Talal al Regatului Hașemit al Iordaniei.

Aniversarea Republicii Democratice Congo

La sediul Institutului Român pentru Relații Culturale cu Străinătatea a avut loc o manifestare ocazională de Ziua Națională a Republicii Populare Congo. În cadrul acțiunii au fost prezentate aspecte ale „dezvoltării economico-sociale a acestei țări”, participând membri ai conducerii IRRC, ai Ligii Române de Prietenie cu Popoarele din Asia și Africa, reprezentanți ai Ministerului de Externe și un „numeros public”. Invitat de onoare a fost Patrice Ngũgũ, însărcinat cu afaceri ad-interim al Republicii Populare Congo la București.

În Argeș se arau 2.000 de hectare pe zi

Responsabilii cu agricultura din Argeș au ieșit la raport. Județul lor nu era cu nimic mai prejos decât restul țării, aflându-se în plină desfășurare campania de arat pe terenurile care fuseseră cultivate cu grâu. Nu exista nici un motiv ca să rămână neatrat vreun petec de pământ al CAP-urilor s-au IAS-urilor, tocmai de aceea norma de lucru era de 2.000 hectare pe zi. Unele unități au mărit ritmul, evidențiindu-se: SMA Miroși, SMA Slobozia și SMA Costești. Performanțele tractoristilor de aici au făcut ca localitățile menționate să fie laudate pe prima pagină a României libere!

„Daciada” la tenis de câmp

În cadrul competiției sportive „Daciada” a avut loc întrecerea la tenis de câmp, desfășurată pe terenurile bazei BTI din Capitală. Proba de simplu masculin a fost câștigată de Adrian Marcu (Steaua București), care l-a întrecut în finală pe Florin Segărcănu (Dinamo București). În finala probei feminine, Loredana Bujor (Progresul IMUC) a câștigat competiția în fața Isabellei Martin (Sportul Studentesc București).

Prelucrarea ideologică a tinerilor conștanțeni

La Clubul „Portul” din Constanța a avut loc simpozionul „23 August 1944, moment de însemnată înscris cu litere de aur în istoria noastră”. Evenimentul s-a organizat sub egida Comitetului Municipal al Uniunii Tineretului Comunist.

Ilarion ȚIU

DIN ARHIVA CC AL PCR

Sistematizarea României: județul Alba

Reportaj privind la încheierea primei etape a lucrărilor de sistematizare, organizare și modernizare a comunelor și localităților, perfecționării și organizării unităților economice din agricultură, sistematizarea rețelelor energetice, drumuri și telecomunicații.

Potrivit hotărârilor Congresului al XIII-lea și Conferinței Naționale ale partidului, concepției științifice, originale a secretarului general al partidului, tovarășii Nicolae Ceaușescu, sistematizarea, organizarea și modernizarea teritoriului, a localităților constituie una dintre sarcinile deosebit de importante ale actualei etape de edificare a socialismului în țara noastră.

Experiența dobândită în dezvoltarea armonioasă, echilibrată a tuturor zonelor și județelor țării, în anii socialismului și în mod deosebit în perioada inaugurată de Congresul al IX-lea al partidului, demonstrează justetea măsurilor privind reorganizarea teritoriului administrativ a țării adoptate de Conferința Națională din 1967, a Programului național de sistematizare a teritoriului și localităților elaborat din inițiativa și sub îndrumarea directă a secretarului general al partidului. Aceste măsuri au creat cadrul unor ample transformări economico-sociale și în județul Alba, unde în perioada 1965-1989 au fost realizate fonduri de investiții de peste 53 miliarde de lei, asigurându-se pe această bază o creștere de 7 ori a producției industriale, de 2,5 ori a producției agricole și de 7,5 ori a fondurilor fixe. În aceeași perioadă au fost construite 40.000 apartamente, 938 săli de clasă, noi spitale și policlinici cu peste 2.500 paturi de asistență medicală, așezăminte de cultură. Gradul de urbanizare a crescut la 54,1 la sută, localitățile județului dispunând în prezent de importante dotări edilitare-gospodărești cum sunt: 622 km străzi orășenești, 526,3 km rețea de apă potabilă, 333 km rețea de distribuție a gazelor naturale, 203,4 km rețea de canalizare, 566 km trasee de autobuze pentru

transportul urban de călători, Pe baza Hotărârii Comitetului Politic Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român s-a desfășurat o amplă analiză privind structura rețelei de comune și sate, a unităților economice agricole de stat și cooperatiste, a rețelelor de drumuri, telecomunicații și energie electrică.

În analiza efectuată, la stabilirea rețelei de localități și a teritoriului administrativ al comunelor s-au avut în vedere următoarele necesități impuse de dezvoltarea intensivă a întregii economii a județului:

- crearea unor comune echilibrate din punct de vedere al suprafețelor agricole, populației și potențialului economic în raport direct de zonele în care se constituie;
- repartizarea și organizarea forței de muncă pentru toate activitățile din teritoriu și corespunzător acesteia, stabilirea populației comunei;
- asigurarea condițiilor pentru administrarea și gospodărirea întregului teritoriu și a tuturor unităților economice-sociale;
- posibilitatea de autofinanțare și autogestivitate potrivit mecanismului economico-financiar;
- asigurarea de acces direct și eficiente între satul reședință de comună, celelalte sate și unitățile economice din teritoriu.

La alegerea localităților reședință de comună s-a avut în vedere în primul rând mărimea acestora ca număr de locuitori, existența unor obiective economice și perspectivele dezvoltării în continuare a acestora, situația satului în centrul de greutate al activității economico-sociale, asigurarea căilor de circulație și transport, a legăturilor cu celelalte sate din comună, rolul și importanța localității, precum și influența istorică și social-politică în teritoriu.

Județul Alba are, conform Legii nr. 2/1986, următoarea organizare teritorial-administrativă:

- 1 municipiu
- 8 orașe
- 67 comune

Populația rurală trăiește în 658 sate.

Urmare a analizei efectuate pe baza criteriilor menționate mai sus și în indicațiilor date de conducerea superioară a rezultat următoarea propunere de organizare administrativ-teritorială:

- Municipiu - 1
- Orașe - 8
- Comune - 63

În scopul stabilirii soluțiilor optime de organizare a comunelor, pe baza principiilor enunțate, comisia județeană de sistematizare propune următoarele:

- 57 comune rămân nemodificate din punct de vedere al teritoriului administrativ;
- 2 comune, Galda de Jos și Intregalde își modifică teritoriul administrativ în sensul că satele necooperativizate Galda de Sus, Poiana Galdei, Măgura, Lupșeni, Răicani și Zăgriș trec de la comuna Galda de Jos la comuna Intregalde;
- 4 comune se unifică cu alte unități administrative și anume: Comuna propusă spre unificare / Comuna cu care se unifică

1. Ceru-Băcăinți / Blandiana
2. Doștat / Spring
3. Hopârta / Fărău
4. Ohaba / Roșia de Secaș

S-a propus ca prin unificarea comunelor Doștat și Spring noua unitate administrativă să aibă denumirea de Drașov și reședința de comună în satul Drașov care este central și are căi de comunicație lenicioase cu toate localitățile componente.

Propunerile de unificare a acestor comune au avut în vedere următoarele:

- creșterea continuă a populației;
- realizarea autofinanțării la nivel comunal;
- realizarea programelor privind industria mică și prestările de servicii;
- asigurarea realizării dotărilor necesare pentru crearea unor condiții optime de desfășurare a activităților economice-sociale la nivel comunal ca urmare a creșterii nivelului de viață.

Arhivele Naționale, Fond CC al PCR - Secția Cămine, dos. nr. 21/1989

ARTICOLUL ZILEI

CONȘTIINȚA RIGORII

Una din marile meniri ale artei filmului este veghea asupra păstrării nealterate a limbii neamului, care să exprime prin graiul artistic specificitatea națională, bogăția spirituală a poporului, de la origini și până în prezent.

Ce înseamnă această nobilă misiune de restituire a purității limbii române moștenite prin limba artistică specifică națională, bogăția spirituală a poporului, de la origini și până în prezent. Ce înseamnă această nobilă misiune de restituire a purității limbii române moștenite prin limba artistică specifică națională, bogăția spirituală a poporului, de la origini și până în prezent.

Nu sunt lingvist și nici scenarist de film. Încerc, la solicitarea revistei Cinema să privesc problema doar prin prisma unei experiențe acumulate ca actor de teatru și film, o experiență acumulată cred, la mai toate genurile acestor dramaturgii, atât de diferite între ele. Cum e bine știut, una este expresivitatea limbii pe scenă și a totul alta pe ecran, unde vizualizarea, printr-o diversitate infinită a imaginii, devine nicicum mai comodă, ci cu atât mai riguroasă. Chiar așa putea spune că înseși departajările valorice în palmaresul cinematografiei sunt adesea și fără să-și dea seamă dintr-o dată seama de direcția și de virtuțile limbii, tocmai prin competența exploatarea expresivității ei maxime.

Actor fiind, am băgat de seamă ce rol important are cuvântul în arta filmului, acesta găsindu-și valoarea doar în densitatea expresivității sale, și nu în ilustrarea a ceea ce imaginea și decupajul regizoral pot sugera de la sine. Cuvântul rostit pe ecran devine semn de expresie cinematografică care sintetizează prin semnificația descrierii, nu doar de locuri, de spații, de lucruri, de oameni și fapte, ci și de relațiile dramatice ale tuturor elementelor ce populează imaginea. Nevoia rostirii cuvântului pe ecran devine astfel extrem de pretențioasă, solicitând o încărcătură de sensuri ce naște însăși virtutea unei dramaturgii de film. Așa se face că în marile filme se vorbește economic, dialogul presupunând neapărat o specializare aparte, specifică genului. Un bun scenarist de film nu se confundă chiar cu un bun romancier sau cu un instruit profesor de istorie sau de limba română, dar nici nu-l vom putea accepta ca scenarist specialist fără a stăpâni limba poporului său în amploarea bogăției și a frumuseților ei. Toate acestea fiind de fapt de autoritatea cu care o limbă se impune pe ecran se face plăcut ascultată și simțită de public, fiind mai apoi asimilată de acesta și folosită cu aceeași rigoare și în viața de toate zilele. E vorba deci aici chiar de un proces educațional îndelungat și firesc, prin

folosirea și cultivarea limbii române prin intermediul cinematografului.

O mare răspundere poartă aici și actorul, căci în glasul și calitatea vorbirii lui stă soarta transmiterii limbii. Sunt actori furați de firescul stradal, sau de grandilocvența frazării și în ambele cazuri limba fiind pândită de riscul pronunțiilor greșite care-i rănesc nu numai muzicalitatea, ci și sensul exact al unor cuvinte. Căci a pronunța pe scenă sau pe ecran în locul vocalei e, ie sau în locul vocalei o, uo, nu punctăm, așa cum s-ar crede, tăria sau claritatea acestor două vocale, ci dimpotrivă le murdărim emisia, vulgarizându-le muzicalitatea și uneori sensul. Un mare rol îl mai are aici și frazarea artistică, găsirea accentului pe cuvântul cel mai potrivit dintr-o frază, luminând prin aceasta tocmai înțelesul și curgerea clară a povestirii întregi.

O întâlnire cuceritoare am avut cu scriitorul plin de sugestii poetice și metaforice al lui Ibrăileanu în Adela. Deosebit de interesant a fost lucrul la filmul „Lumini și umbre”, în regia lui Andrei Blaier, având ca scenarist pe scriitorul Titus Popovici. Este un minunat păstrător al limbii românești. Există în scenariile sale un rafinament al detaliilor, o dinamică a cuvintelor care duc la o dramatică înclătșare a relațiilor dintre personaje. Plasticitatea cuvintelor lui Titus Popovici, exigența și fantezia filmică a lui Andrei Blaier în a le valorifica în imagini bogăția de sensuri, te obligă la o anume calitate a interpretării.

Exemplară a fost și colaborarea pe care am avut-o cu regizoarea Malvina Urșanu la mai multe din filele sale de autor. Grija pentru puritatea limbii, pentru încălcarea și muzicalitatea cuvântului, pentru pronunțarea lui corectă, artistică, într-o viziune de ansamblu armonioasă a dialogului, recomandă pe această regiune, prin filmele ei de referință ale cinematografului românesc, ca pe un strălucit exemplu de cineast conștient de rostul limbii pe ecran. Am întâlnit însă scenariști și regizori care furați de ideea imboldă a limbii cu noțiuni din domeniul tehnicii, de pildă, pierdeau măsura în folosirea termenilor noi, obținând nu înțelegerea emoțională a acestora prin transfigurare artistică, ci mai degrabă un fel de limbaj tehnicist, greoi și steril.

Iată deci că în transpunerea limbii pe ecran ne pândesc o sumedenie de capcane și numai conștiința riguroasă poate feri creatorul de film de evitarea acestora cât mai mult cu putință, știut fiind că o peliculă, cu mult mai puțin decât un spectacol teatral, rămâne și devine mătură peste timp a artei, dar și a limbii în care se exprimă.

George Motoi
Cinema, nr. 7/1989

JURNALE PERSONALE

(Urmare din pag. 1)

Știe să istorisească orice carte în datele ei esențiale, mai precis și semnificative și reprezentative, în chip atractiv. E un critic atent și obiectiv, pe alocuri ironic, relevând părțile bune, ca și pe cele discutabile, întemeind propoziții pâreri de pe poziții unui om cu viziune policulturală.

Sunt însă unele recenzii cu care nu sunt de acord. Printre acestea, de exemplu, cele scrise despre Virgil Teodorescu în articolul intitulat: „Sub semnul miraculos al umorului poetic”. Indiscutabil a fost un poet care „croiește versuri de o rară perfecțiune” după cum notează Croh. Și Beniu știa să croiască la fel. Amândoi însă știau să fabrice poezii la comandă, fără un scrupul deosebit în ceea ce privește conținutul. Cât privește „comical enorm” și „umorul poetic” al exemplelor date, să avem pardon. Mi s-a părut destul de ieftin în această privință. Recunosc că nu l-am aprofundat ca poet supraviețuitor. Exemplele date nu m-au convins spre a justifica o deosebită admirație.

Surpriza mare a fost pentru mine citind „Fondoniama”, care mi-a redeseptat ca date noi marea mea admirație pentru scriitorul și viziunea spirituală a lui Șestov din prima mea tinerețe.

Este locul să spun că Dinu Pillat, într-o antologie a celor mai mari poeți români actuali, îl situa pe Fundoniama alături de Argehi, Blaga, Bacovia, Ion Barbu și alții. Mărturisesc că am fost surprins de această alăturare, ca unul care nu citisem nimic din poeziile și nici din proza lui Benjamin Fundoniama. Ei bine, citind „La conscience malheureuse” am fost impresionat în chip deosebit, cu atât mai mult cu cât cartea aceasta este scrisă în spiritul lui Șestov, al cărui discipol devenise ca scriitor Fundoniama.

„Fondoniama” lui Croh am găsit un material compact, plin de surprize în legătură cu Șestov.

Revenind la selecția lui Dinu Pillat din Antologia marilor poeți este cazul poate să-mi recunosc incompetența în materie de poezie, dar și dificultatea de a lua cunoștință de poeziile lui Fundoniama, măcar din antologia lui Dinu Pillat, exemplarul acestei Antologii cu dedicația lui Pillat fiindu-mi sterpelit

de un vizitor al cărui nume n-are sens să-i divulg.

Arșavir Acterion, Jurnal în căutarea lui Dumnezeu, Institutul European, Iași, 1994, p. 206-207

În sudul Franței. Citesc scrisorile lui Berdiaev, „Despre inegalitate”, scrise în 1918. Sunt profetice. A înțeles dinainte eșecul comunismului. A descris ceea ce gânditorii occidentali n-au văzut decât 60 de ani mai târziu. Cine-l ascultă pe Berdiaev astăzi? Rămâne un izolat, ca și Soljenitșin. Faptele i-au dat dreptate - ceea ce ar trebui să fie de ajuns pentru a-i convinge pe filosofi, sociologi sau politologii de azi să-i citească opera. Berdiaev arată în această carte majoră ravagii făcute de gândirea materialistă și ate. Deși a fost marxist, Berdiaev este victimă terorismului stângii intelectuale care n-a dezarmat în ciuda eșecurilor ei răsunătoare. Filozofii religioși ruși sunt profetici. De vreme ce au avut dreptate înaintea tuturor, ar trebui să-i ascultăm.

Sanda Stolojan, Nori peste balcoane. Jurnal din exilul parizian.

Traducere din franceză de Micaela Slăvescu. Revizuită de Sanda Stolojan, București, Humanitas, 1996, p. 303

SUGESTII, SESIZĂRI, RECLAMATII

Indicații privind combaterea afecțiunilor hepatice

Corado Pamfil din Craiova, Ion Baloț din Timișoara, ca și alți cititori, ne întreabă cum pot beneficia de tratamentul destinat combaterii afecțiunilor hepatice, propus și experimentat de medicii Aristina și Ludovic Elthos din Oradea. Așa cum am mai arătat și cu alt prilej, acest tratament, aprobat de Ministerul Sănătății, se face la Hotel „Lotus” din stațiunea Băile Felix și la Spitalul Județean Bihor. Internările se perfectează în baza unei cereri, însoțite de actele medicale corespunzătoare, adresate prin poșta Direcției sanitare a județului Bihor. În funcție de caracterul și gravitatea bolii, solicitanții vor fi informați în care din cele două unități menționate urmează să beneficieze de tratament.

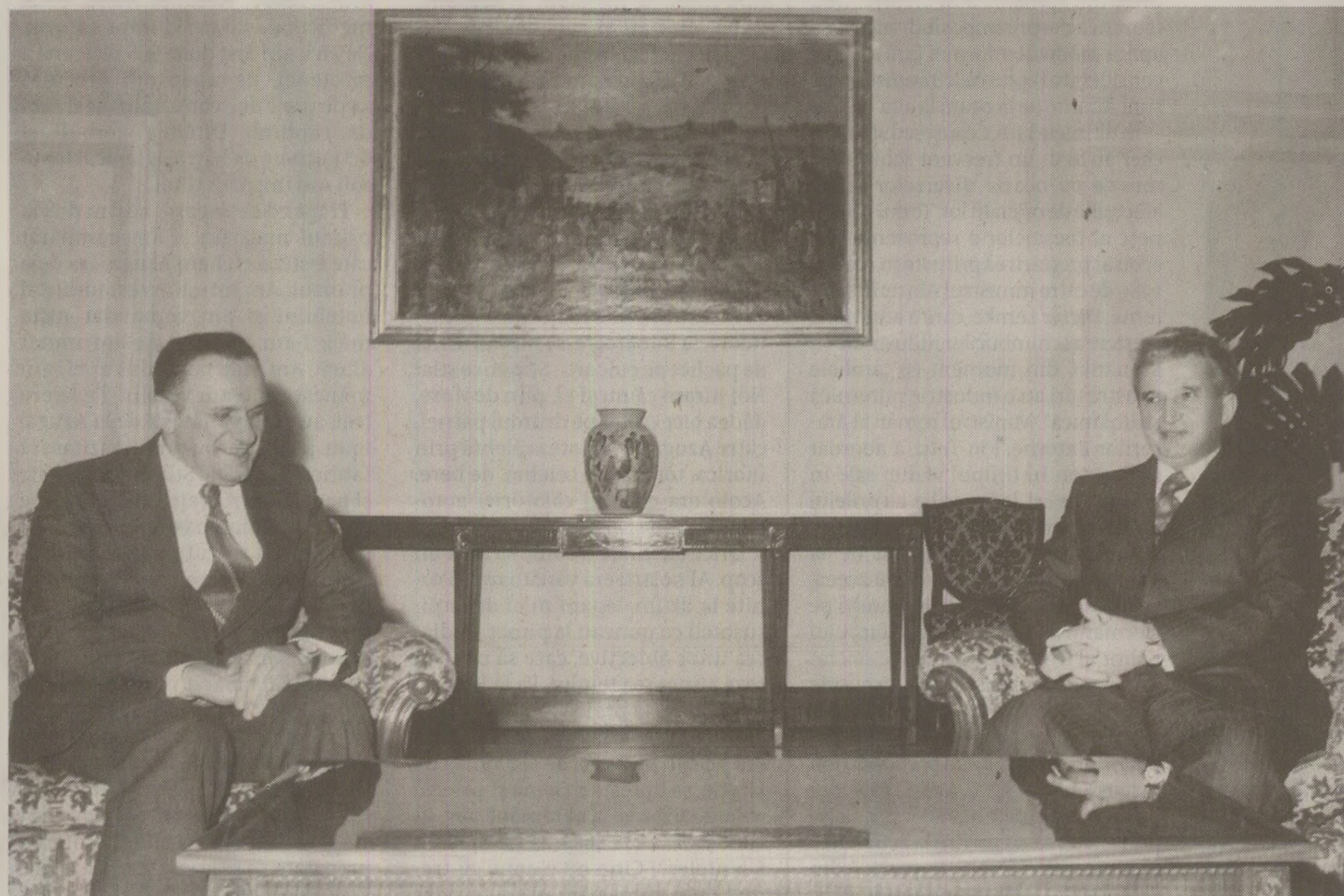
Uniunea Centrală a Cooperativelor Meșteșugărești ne înștiințează, la cererea tovarășului Gață Vasile din Bistrița, str. Sucevei nr. 6, bl. P2, ap. 41, că inscripționarea cadranelor și arătătoarelor ceasornicilor cu fosfor luminiscent nu se execută în unitățile de profil - reparații ceasuri - ale cooperativei meșteșugărești.

Mai mult decât atât, acest sistem de inscripționare nu se mai folosește în ultimii ani de fabricile producătoare, având în vedere faptul că, s-a constatat că fosforul luminiscent este radioactiv, necesitând condiții cu totul speciale de protecție și manevrare.

Tânărul nostru corespondent Florin Ghimși din București - Bd. 1 Decembrie 1918, nr. 27 C, bl. PM 75, sc. 2, ap. 62, sector 3 - a rămas foarte nedumerit de orarul cofetăriei din Complexul Big, care se închide dimineața la ora 14. „De ce oare? Nu știu, aștept, poate mă lămuriri dumneavoastră.” Nu găsim nici o logică într-o asemenea măsură privind funcționarea unei cofetării, mai ales că ora 14 este tocmai potrivit pentru deservire. Ne va răspunde întreprinderea de cofetării și răcoritoare căreia aparține.

Oficiul farmaceutic nr. 1 din Cluj Napoca, nr. 29/1989

Ziariștii de la Newsweek îl considerau pe Ceaușescu „ultimul stalinist“

Nicolae Ceaușescu era întotdeauna dispus să dea interviuri ziariștilor din țările capitaliste. Nu toate articolele acestora erau amintite în presa românească însă FOTO: Arhivele Naționale

(Urmare din pag. 1)

RF Germania și-a retras de curând ambasadorul, când soția unui consul vest-german a fost spitalizată, după ce a fost bătută cu brutalitate de un subofiter de miliție; autoritățile pretind că ea l-a provocat. Anul trecut, fostul secretar de stat George Shultz a declarat în Congresul American că România are „probabil cel mai rău dosar al drepturilor omului din Europa de Est”. Legiuitorii urmau să retragă României clauza națiunii celei mai favorizate, însă au fost devansați de... care a renunțat la acest privilegiu înainte de a i se putea retrage.

Între timp, românii își hotărâsc soarta cu picioarele. Aproape 30.000 de refugiați au ajuns în Ungaria vecină în ultimii doi ani. Alte mii s-au refugiat în Iugoslavia, Bulgaria și RF Germania. „Este un fenomen, o tendință” spune un taximetrist bucureștean. „Toți visează să evadeze în Ungaria și în Vest. Numărul celor care încearcă este atât de mare, încât autoritățile nu-i mai închid pe mulți dintre cei prinși. Ei plătesc o amendă de 3.000 de lei (30 de dolari sau aproximativ un salariu lunar) și apoi se duc și încearcă din nou”.

În cursul anului trecut în Vest au ajuns „relatari în legătură cu reînvierea de către... a unui plan vechi de 14 ani privind dis-

trugerea a jumătate din cele 14.000 de sate ale României și înlocuirea lor cu 500 de centre agroindustriale construite din prefabricate. Justificarea a fost pur marxist-leninistă: crearea „omului nou socialist” prin eliminarea diferențelor politice, economice și culturale dintre români. După cum s-a relatat în Vest, programul lui... va distruge viața tradițională rurală din România, nenumărate biserici, orașe și monumente arhitectonice dezlănțind aproximativ jumătate din cei 23 de milioane de locuitori ai țării. Ungurii au demascat acest program ca fiind un plan de asimilare a minorității maghiare de 2 milioane de locuitori care trăiește în provincia muntoasă din nordul României, Transilvania.

Adevărul în această problemă este mult mai puțin dramatic. România are planuri ambițioase de industrializare a unor regiuni rurale și de îmbunătățire a condițiilor de locuit. Dar rareori se distruge case în număr mare. Încă și mai rar se distruge câte un sat întreg. „În întreaga Românie nu cred să fie mai mult de câteva sate care să fi fost cu adevărat distruse”, spune Utte Gabani, specialist în problemele românești din cadrul prestigiosului Institut din München pentru problemele Europei de Sud-Est. Având în vedere suprimarea disidenței

este dificil de apreciat nivelul nemulțumirii publice și al tulburărilor. Acum doi ani nemulțumirile au ieșit la iveală. 10.000 de muncitori și femei casnice au manifestat în orașul industrial Brașov, declanșând o serie de mici intreruperi ale lucrului și proteste în alte părți ale țării. Condițiile de trai s-au deteriorat de atunci și mai mult; o iarnă grea, împreună cu o adâncire a lipsurilor, ar putea declanșa noi greve.

Problema succesiunii este neobișnuit de bizantină pentru o țară comunistă. Unii diplomați se așteaptă ca următorul lider al României să apară din rândurile armatei sau din altă parte. Alții sugerează că... cu voința ei de fier, în vârstă de..., va prelua puterea. Condițiile unei dinastii sunt deja asigurate. Un frate al lui... este adjunct al ministrului apărării; un alt frate este primvicepreședintele al pufernicului Comitet de Stat al Planificării; un altul este cadru de conducere în Ministerul de Interne. Fiul, în vârstă de..., este prim-secretar într-un județ din Transilvania, o tradițională trambulină spre posturi de conducere mai înalte.

Nu este deloc sigur atunci când... va ieși în sfârșit din scenă. Epoca... din România se va încheia.

Arhivele Naționale, Fond CC al PCR - Secția Propagandă și Agitație, dos. nr. 62/1989

CURS DE JURNALISTICĂ (18)

Fiți atenți la mingea care sare!

Când discutăm subiectul articolelor inspirate de tribunal să atragem atenția și asupra unei alte capcane care pândeste ziaristul în acest domeniu specific. Hotărârile curții, deciziile administrative și celelalte sunt adesea învăluite în expresii și „legaleză” și nu întotdeauna introducerea simplifică unii termeni așa cum ar trebui. Iată un exemplu: „Un judecător federal a refuzat miercuri să dea o hotărâre de suspendare temporară care să oprească un vot de ratificare al sindicatului asupra contractului de arbitraj obligatoriu transmis săptămână trecută pentru Sindicatul Muncitorilor Poștali Americani și Serviciul Poștal al SUA”.

Vrea cineva să spună cititorului dezorientat ce s-a întâmplat? Iată: Judecătorul nu vrea să blocheze totul asupra unui contract. Mai mult, pentru că acest contract a rezolvat dintr-un arbitraj obligatoriu – adică membrii sindicatului nu au fost liberi să-l aștepte sau să-l respingă – votul n-ar fi putut avea nici un efect asupra lui. Deci, „Un judecător federal a refuzat miercuri să blocheze votul muncitorilor poștali asupra unui nou contract, deși votul ar fi fost inutil, el rămânând un simplu gest”.

Redactorul AP Lon Boccardi numește acest stil bombastic, scris cu mingea de tenis”. Iată un alt exemplu: „Washington – Curtea de Apel a Statelor Unite a căzut de acord miercuri să reexamineze decizia unei curți inferioare prin care Comisia de Reglementare a Problemelor Nucleare a nesocotit dispoziția.

Iată comentariul lui Boccardi în cartea sa „proză și concluzii”:

„Problema aici este că noi considerăm mîntea cititorului o minge de tenis care zboară înainte și înapoi peste fileu. A fost de acord să reexamineze. Pa! A nesocotit dispoziția. Poel! Să țină mingea zburând încolo și înapoi. E totuși prea mult. Te poți vinde detașându-te puțin și întrebându-te. Ce s-a întâmplat, de fapt, aici?”

Iată ce s-a întâmplat: „Washington – Curtea de Apel a SUA a căzut de acord miercuri să reexamineze o decizie de nesocotire a unei dispoziții de către Comisia de Reglementare a Problemelor Nucleare, care a ținut o ședință închisă”.

Reporterii își îngăduie scrisul gen „mîntea de tenis” și în jargon legal pentru că nu prea se încred în propria capacitate de a reda ce se petrece. Ținându-se aproape de termenii legali, se simt în siguranță.

Evitați schimbările neașteptate de ton

Tonul nu trebuie să fie uniform, dar schimbările bruște sunt deconcertante și un amestec de tonuri disperate zgârie asemenea

crete pe tablă.

Charles Dickens folosește acest efect la nemuritorul său domn Nicawber, a cărui pasiune pentru limba pompoasă din fericire temperată de impulsul spre autocorectare:

„Sub impresia că peregrinările dv. în această metropolă nu au fost lungi și ați putea avea dificultăți în pătrunderea în arena Babilonului modern... Pe scurt, că s-ar putea să vă rătăciți...”

Iarăși și iarăși D. Micawber, înălțându-se amețitor, se coboară înapoi pe pământ. Această trăsătură a sa ar trebui inițiată de ziaristi.

Tonul poate suna fals în mai multe feluri nu numai prin caracterul său pompos. El poate deveni, spre exemplu, de un sentimentalism exagerat, ca în cazul limbajului folosit în anunțuri publicitare.

Astfel de cuvinte sunt numeroase, „fabulos, uriaș, superb, unic, splendid, fantastic, incântător, incredibil, fermecător” și altele asemenea.

Eufemismul: folosire corectă și greșită

Toți indicatorii culturali din societatea noastră arată că se preferă formulările explicite, tonul rafinat care răsfacă cuvintele extrem de politicoase și eufemismele pândind în ziaristica de fiecare zi, deși mai supraviețuiesc încă.

Supraviețuiesc, în parte, din cauza jargonului care a intrat în toate domeniile limbajului și substituie cuvinte abstracte și eufemisme în locul celor răspicite, „bătuți de soartă” pentru „săraci”, „nereușiți” pentru „leneși sau comoz”, „cetățeni seniori” pentru „bătrâni”, „a interacționa” pentru a se împrieteni, „dezechilibre” pentru cei cu tulburări mintale sau violenți și multe altele.

Vorbăria importantă din științele sociale este un afluent bogat pentru această variantă de eufemisme. Guvernul este o altă sursă fertilă. Un exemplu sugestiv, apărut adeseori în ultima vreme, este „sporirea veniturilor” mult mai agreabilă decât „sărirea impozitelor”.

Aceasta nu înseamnă excluderea completă a eufemismelor. Il folosim pentru a evita vulgaritatea sau pentru a atenua ceva inerent dezgustător. E un gest de politețe față de cititor. Așa cum a spus cu delicatețe Th. Bernstein în „Ziaristul atent”, „este de preferat să se scrie că un bărbat și o femeie și-au petrecut noaptea împreună decât să se descrie în amănunt cum au petrecut-o”.

Eufemismul este de obiectat doar când este folosit pentru a împoțoțona un fapt puternic emoțional, dar altfel firesc, al condiției umane.

Există un aspect direct muzical, al tonului

care merită de asemenea atenție în redactarea știrilor – coliziunea dintre silabe și sunete care este pentru cititor motiv pentru o pauză. Astfel de combinații nefericite, care pot fi ușor corectate, creează o bâzâială în capul cititorului care-i distrage atenția de la subiectul în discuție.

Simplitatea este suficientă

Tonul, după cum am văzut, variază mult, depinzând de articol, subiect, talentul ziaristilor și preferințele editorilor. Tonul nu este același în The Wall Street Journal, The New York Times, New York Post și Los Angeles Times.

În general, totuși, tonul ziaristic cel mai eficient al anilor '80 pare să fie simplu și lipsit de ornamente. Aceasta, cel puțin, este premisa cărții de față. Este un ton care vorbește cititorilor, care explică, dar nu ține predică – familiar, poate, dar corect, niciodată sovăielnic sau prea animat.

Iată un exemplu de ton lămpede, luat dintr-un articol al corespondentului special AP, Jules Loh, despre împușcarea banditului unui oraș, felul de articol care-i ispitește adesea pe ziaristi cu o ureche mai puțin disciplinată către un stil melodramatic:

„El nu era un scandalagiu de stradă. Iți băga teama în suflet, te tulbura cu privirea, dând la iveală un pistol, uneori folosindu-l. Dacă erai prada lui pentru acea zi, te pândea. Te urmărea în tăcere cu o privire cruntă și când vorbea, o făcea în șoaptă. Iți îngheța sângele în vine.

Se născuse la o fermă lângă oraș. Când era mic a căzut dintr-o căruță cu fân și a fost nevoie să i se implanteze o plăcuță de oțel în cap. Unii se întreabă dacă din pricina asta devenise atât de rău.

Orașul este mic 440 de oameni, o pompă de benzină, o bancă, un oficiu poștal, o cârciumă. În preajmă, câmpuri unduind porumb care se coace, mierle cu aripi roșii, vite grase, mori de vânt și silozuri, o scenă parcă luată dintr-un calendar cu imagini idilice.

Ken Mc Elroy făcea notă discordantă în această seninătate pastorală. Deci cetățenii din Nodaway County vorbesc cu ușurare despre el, la trecut. Este mort. Dar teama pe care le-o inspira încă mai bănuie într-un fel nou, neașteptat...”

Indiferent ce građații de ton adoptați, nu poate fi pusă la îndoială importanța sa pentru ziarist.

Fragment din „Tehnica scrisului”, Căieț Documentar editat de Catedra de teorie și practica presei a Academiei de Studii Social-Politice, p. 110-116

JURNALUL OMULUI SIMPLU

„Bunul samaritean ne-a dus direct la Miliție“

(Urmare din pag. 1)

Singura cale de comunicare între atelierul mobil și cabina șoferului era o sonerie. Omul care conducea ne-a zis că, atunci când ajungem în Bacău, la locul în care vrem să coborâm, să sunăm, și el oprește pe dreapta.

Când am intrat în oraș am început să apăsăm pe rând pe butonul soneriei. Se auzea că sună, dar mașina nu oprea. A mers întins până în centru și a oprit fix în fața sediului Miliției.

Noi am rămas interziși. Ne-a deschis ușa un ofițer care ne-a pus să coborâm și să ne împărțim în două – în stânga cine are permis de pescuit, în dreapta cine nu are. «Pestele la interval și sculele se confiscă», a zis milițianul. Decizia finală a fost absolut năucitoare. Cine nu

avea permis a primit doar un avertisment. Cine avea, a luat amendă și i s-a tăiat și din salariu la serviciu. Chestia e că asta s-a întâmplat în perioada de prohibiție. Iar logica milițienilor a fost că așa cu permis știau că n-au voie să pescuiască, deci au încălcat legea cu bună știință, pe când cei fără nu aveau nici idee”.

(a consemnat Andreea SMINCHISE)

Luptătorii palestinieni erau tratați în spitalele militare românești

La 1 august 1989, Consiliul de Securitate al Organizației Națiunilor Unite a adoptat o rezoluție prin care a prelungit cu încă șase luni mandatul Forței Interimare a ONU în Liban (UNIFIL). Acesta expirase în ziua precedentă, iar „căștile albastre” trebuiau să-și mențină pozițiile din sudul Libanului pentru a proteja taberele de refugiați palestinieni de un posibil atac al trupelor israeliene aflate în regiunea respectivă.

Două zile mai târziu, au început, la Tunis, lucrările celui de-al V-lea Congres al Mișcării de Eliberare Națională Palestiniană „Al Fatah”, principala componentă a Organizației pentru Eliberarea Palestinei. În cursul dezbaterilor, participanții și-au exprimat dorința de a continua lupta împotriva trupelor israeliene care staționau în sudul Libanului.

Implicarea directă și activă a lui Nicolae Ceaușescu în aplanarea conflictelor militare din Orientul Mijlociu este binecunoscută.

Discuțiile oficiale pe care liderul român le-a avut în anii '70 cu Anwar El-Sadat și Hafez al-Assad – președinții ai Egiptului, respectiv Siriei – și cu liderii politici israelieni au fost elogiate permanent în ziarele publicate în România. Totodată, Nicolae Ceaușescu l-a sprijinit în repetate rân-

duri pe Yasser Arafat. La acea vreme, liderul Organizației pentru Eliberarea Palestinei avea ca obiective principale crearea unui stat palestinian în Orientul Mijlociu și distrugerea Israelului.

În fosta arhivă a CC al PCR au fost descoperite recent mai multe dovezi care atestă o colaborare extrem de strânsă între Nicolae Ceaușescu și Yasser Arafat. De exemplu, din documentul pe care îl edităm mai jos rezultă faptul că generalul-colonel Vasile Milea a propus, iar președintele României a permis unui număr de 20 de luptători palestinieni, răniți sau bolnavi, să vină în țara noastră pentru tratament medical, în cursul anului 1989. Cheltuielile efectuate de spitalele militare din România cu oaspeții respectivi au fost achitate prin Fondul de Solidaritate Internațională. Acesta era alimentat cu sume provenite din taxe și impozite plătite de cetățenii români, fără înștiințarea acestora în legătură cu modul de cheltuire a banului public.

Republica Socialistă România, Secret de serviciu
Ministerul Apărării Naționale
Exemplarul nr. 1
Ministrul
Nr. S/M 2492 din 06.04.1989
Tovarășului Nicolae Ceaușescu,

Secretar general al Partidului Comunist Român,
Președintele Republicii Socialiste România

Ambasada Statului Palestina la București a adresat Ministerului Apărării Naționale rugămintea de a primi la tratament, în anul 1989, 20 răniți sau bolnavi palestinieni, cu suportarea cheltuielilor de către partea română.

„Propunem și respectuos Vă rugăm a aproba primirea și tratarea, gratuit, în spitalele militare din țara noastră, a răniților palestinieni, cu suportarea cheltuielilor de la Fondul de Solidaritate Internațională.

Costul mediu de spitalizare pe zi (cazare, hrană, consultații, analize, tratament) pentru o persoană se estimează la 300 lei.

Ministerul Apărării Naționale va lua măsurile ce se impun pentru respectarea prevederilor Decretului nr. 408/1985 privind apărarea secretului de stat.

Transportul internațional va fi asigurat de partea palestiniană.”

Ministerul Apărării Naționale
General-colonel
(ss.) Vasile Milea
RD.578/03.04.1989

Arhivele Naționale,
Fond CC al PCR – Secția Administrativ-Politică, dos. nr. 8/1989

ECONOMISEȘTI și CITEȘTI!

BIBLIOTECA PENTRU TOȚI
O colecție de literatură românească

În fiecare miercuri, numai cu **JURNALUL NAȚIONAL** 10,9 LEI
CEL MAI CITT ZIAR DE CALITATE
www.zurnalul.ro

Cartile se distribuie la chioșcuri sau cu abonamentul Jurnalul PLUS și Jurnalul cu Carte.

ACI RADIO EUROPA LIBERĂ!

Ceaușescu și liderii antireformiști

Faptul că Moscova a pierdut controlul asupra aliaților europeni și impactul tot mai mare al reformelor par a-l face pe Ceaușescu să se orienteze spre întărirea legăturilor cu toți adversarii reformei din lumea comunistă. Ceremoniile organizate la 16 iunie 1989 pentru reînnoirea fostului prim-ministru maghiar Imre Nagy au reprezentat pentru conducerea României, a Chinei, a Albaniei, a Cubei și a Coreei de Nord încă o prilej pentru a-și afirma atitudinea refractară față de reformele care au loc în Europa de Est și în Uniunea Sovietică: au boicotat ceremoniile. Absența lor sugerează posibilitatea unei noi constelații în cadrul mișcării comuniste. Deși, deocamdată, această grupare nu are o doctrină distinctă și un lider, mai mult dintre membrii săi proeminenți, de exemplu, Nicolae Ceaușescu, folosesc un limbaj strident pentru a-și apăra concepția despre socialism. De nevoie, Ceaușescu și-a sporit numărul contactelor cu omologii săi antireformiști. În afara numelui comun pe care îl reprezintă avertismentul față de reformă, văzută ca o amenințare la adresa rolului de conducător al partidului, apropierea lor s-ar putea baza și pe afinități personale. Rămâne de văzut dacă acestea vor duce la construirea unei strategii antireformiste coerente.

Ziaristii de la Europa Liberă socoteau că până și Fidel Castro era mai receptiv la reforme în blocul comunist decât Nicolae Ceaușescu FOTO: Arhivele Naționale

Albania

Relațiile Albaniei cu România se îmbunătățesc în mod clar. Deși în mod tacit implementează reforme interne, liderii albanezi au criticat recent politica lui Gorbaciov legată de „lupta împotriva revizionismului modern care nu se mai ascunde în spatele unei măști și care s-a manifestat deschis într-o platformă capitalistă”. Expri-marea s-a apropiat cu mult de tonul obișnuit al lui Ceaușescu. A crescut numărul întreprinderilor comerciale, iar primul-ministru, Ștefan Andrei, a fost de curând în Albania pentru a

Çuba

Ceaușescu își afirmă cu mult mai multă emfază opoziția față de reformă în comparație cu atitudinea afișată de Fidel Castro, de exemplu, care uneori a găsit cuvinte bune pentru conceptul de „perestroika”, deși a făcut acest lucru doar pentru a o critica mai târziu. În timpul vizitei sale la Havana, în aprilie 1989, Gorbaciov a reușit să îl convingă pe Castro să nu mai pună sub semnul întrebării fezabilitatea reformei. Cel puțin for-

mal, antireformismul lui Castro se arată mai dispus decât cel al lui Ceaușescu, să menajeze sensibilitățile Moscovei. Această diferență de abordare nu pare însă a fi un obstacol pentru București. Excelenta relație dintre Ceaușescu și Fidel Castro a fost exemplificată printr-o serie de mesaje cordiale pe care cei doi le-au schimbat de la începutul acestui an: primul, la 4 ianuarie, când Castro a primit-o pe Lina Ciobanu, membru al Comitetului Politic Executiv al CC al PCR; apoi, în martie, în timpul unei recepții date de Ceaușescu pentru Severo Aguirre del Cristo, președintele Adunării Naționale a Cubei; și la 30 mai, la încheierea unei vizite de trei zile în România a unei delegații

militare cubaneze conduse de generalul Rogelio Acevedo Gonzales, șeful directoratului politic al forțelor armate cubaneze. În sfârșit, la 8 iunie, Castro l-a primit pe Emil Bobu, membru al Comitetului Politic Executiv și secretar al CC, care a fost în Cuba ca participant la o întâlnire a secretarilor CC pentru organizarea afacerilor la nivelul blocului comunist.

Germania de Est

Relația Ceaușescu-Erick Honecker, un alt antireformist proeminent, s-a îmbunătățit semnificativ în ultima vreme și sunt semne că ambii urmăresc să își coordoneze politicile la o scară mai largă. Liderii est-germani au

lădat România în august 1988 pentru „rezultatele sale impresionante în construirea socialismului”, iar în timpul vizitei de lucru oficiale în Germania de Est, în noiembrie 1988, Ceaușescu a fost decorat (pentru a doua oară) cu cel mai înalt ordin est-german, Ordinul Marx. Vizita a reprezentat pentru presa din România încă o prilej de a teoretiza despre imposibilitatea de a aplica modelul reformei fără a lua în considerare faptul că, circumstanțele sunt diferite de la o țară la alta.”

În ultimele luni, Ceaușescu și Honecker au avut un frecvent schimb de mesaje cu ocazia diverselor vizite efectuate de oficialii lor. Tonul prietenesc al mesajelor a reprezentat un ecou al prețurii exprimate în martie 1989 de către ministrul Afacerilor Externe, Dieter Lemke, care a anunțat o creștere a schimburilor industriale cu România, din moment ce „ambele noastre țări au o industrie puternică și dinamică”. Ministrul român al Afacerilor Externe, Ion Totu, a abordat același ton în timpul vizitei sale în Berlinul de Est, la 12 aprilie, cu prilejul întâlnirii miniștrilor de Externe din țările membre ale Pactului de la Varșovia. La puțin timp după aceea, Ceaușescu l-a primit în București pe Hermann Axen, membru al biroului politic al Partidului Social-Democrat German și Secretar al CC. Discuțiile s-au axat pe aspecte economice și tehnice. Axen a mai discutat despre relația dintre cele două țări cu Ion Stoian, Secretarul CC. Axen a fost condus la Brașov unde a avut ocazia să, se pună în temă cu privire la activitatea organizațiilor locale de partid” din orașul și din județul unde au avut loc mișcări serioase ale muncitorilor, în noiembrie 1987.

Radio Europa Liberă (München) - Raport al secției de cercetare, condusă de dr. M. Șafr. Document din „Arhiva 1989”, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca (Traducere din limba engleză de Eliza DUMITRESCU)

RADIOGRAFII CULINARE

Excursie cu vânătoare la pont sigur

Rar se făceau excursii la munte. Domnul „sindicat” se ocupa și puteam pleca cu autobuzul, sâmbătă dimineața, ora opt, cel târziu! Cu sau fără copii, ne instalăm în autobuz, după afinități și rubedenii profesionale, adică nașa de la contabilitate, cu fina de la producție și tata de la scolarie, cu fiul de la proiectare etc. Puneam pachetoaie mari pe picioare, sau între, ca să nu obturăm trecerea dintre scaune. Șoferul, băiat BTI-ist cu state vechi, dintr-o privire radiografia conținutul pachetoaielor și, înainte de a porni se întoarce și ne zicea: „Fetelor, pentru că noi eram într-o majoritate nimicitoare, la întoarcere, să nu văd urmă de pachet pe culoar!”. Știa el, ce știa! Noi juram că nu și el, plin de ifose, dădea bice cailor pe drumul patriei, către Azuga, localitatea celebră prin fabrica, tot atât de celebră, de bere. Acolo era capătul călătoriei autobuzului. Nu și al nostru!

Orice excursie trebuie să aibă un scop. Al nostru era vânătoare! Pontul la drum, legăm mici discuții-șușoteli ce puneau la punct studiul unor obiective, care să ne ușureze atingerea țelului. Pe la Breaza, Mihaela de la proiectare la rugat pe șofer să ne lase la Buzeni. La trecerea pe sub pasarela de la Fabrica de Hârtie, se oprește mașina și șoferul zbură: „Cine vrea să rămână aici, să coboare! La ora șase, să fie tot aici! S-a-nțeles?! Cine nu e, vine cu trenul!”. Au rămas în autobuz doar cinci persoane, trei bărbați și două femei. Ei s-au dus la Fabrica de Bere Azuga, pentru un studiu de câte beri puteau bea și căra acasă, întrucât erau vânători începători.

Noi eram dornice de a lega relații rodnice și trainice, pentru un viitor luminos! Așa că, ne-am format grămada de atac, după ce am stabilit să luăm masa la Hotelul Silva, sau măcar în preajma lui. Eu și două kolege am mers către un pont cu vânat sigur. După ce am dat telefon, ne-am dus acasă la „persoană” unde am făcut un troc „istoric”. Ne-am aprovizionat cu cârnați Plai, câte o jumătate de berbecuț, o burdușică de brânză. Mîstretul nu alta! Ne-am

ușurat la pachetoaie de prafuri pentru prăjituri, Vegeta, ceasuri electronice, bomboane multicolore pentru ornat torturi, cafea Alvorada, blugi Levi's, nes italianesc, spirit medicinal, vată și ciorapi Kapron. De aici, am fost duse la o prietenă a prietenei, de unde am procurat 24 de sticle de... coniac albanelz! Asta da captură! Ditamai cerbul și 60 pachete de hârtie igienică! Lepuroi! Am împărțit totul.

Trăgând de sacose, ne-am dus la primul magazin și am cumpărat câte o sticlă cu bere Azuga. Era deja întorcea și ne zicea: „Fetelor, pentru că noi eram într-o majoritate nimicitoare, la întoarcere, să nu văd urmă de pachet pe culoar!”. Știa el, ce știa! Noi juram că nu și el, plin de ifose, dădea bice cailor pe drumul patriei, către Azuga, localitatea celebră prin fabrica, tot atât de celebră, de bere. Acolo era capătul călătoriei autobuzului. Nu și al nostru!

Orice excursie trebuie să aibă un scop. Al nostru era vânătoare! Pontul la drum, legăm mici discuții-șușoteli ce puneau la punct studiul unor obiective, care să ne ușureze atingerea țelului. Pe la Breaza, Mihaela de la proiectare la rugat pe șofer să ne lase la Buzeni. La trecerea pe sub pasarela de la Fabrica de Hârtie, se oprește mașina și șoferul zbură: „Cine vrea să rămână aici, să coboare! La ora șase, să fie tot aici! S-a-nțeles?! Cine nu e, vine cu trenul!”. Au rămas în autobuz doar cinci persoane, trei bărbați și două femei. Ei s-au dus la Fabrica de Bere Azuga, pentru un studiu de câte beri puteau bea și căra acasă, întrucât erau vânători începători.

Noi eram dornice de a lega relații rodnice și trainice, pentru un viitor luminos! Așa că, ne-am format grămada de atac, după ce am stabilit să luăm masa la Hotelul Silva, sau măcar în preajma lui. Eu și două kolege am mers către un pont cu vânat sigur. După ce am dat telefon, ne-am dus acasă la „persoană” unde am făcut un troc „istoric”. Ne-am aprovizionat cu cârnați Plai, câte o jumătate de berbecuț, o burdușică de brânză. Mîstretul nu alta! Ne-am

anunțuri

CERERI ȘI OFERTE DE SERVICIU

Trustul Antrepriză Generală de Construcții Hidroenergetice București, cu sediul în Calea Dorobanți nr. 105, încadrează în condițiile legii nr. 12/1971, gospodar-administrator și instalator sanitarist.

Liceul Industrial nr. 9, Str. Cap. Grigore Marin nr. 42-44, Sector 4, București, încadrează instructori conducători auto, categoria B și C. Întreprinderea Poligrafică Luceafărul, Str. C. Mille nr. 5-7-9 încadrează de urgență șoferi și tractoriști rutierști, portari, paznici, controlor poartă.

Combinatul de articole tehnice din cauciuc Jilava, cu sediul în București, Prelungirea Șoselei Giurgului nr. 33 A, Sectorul 4, tramvai 7, 12, 17, 25 sau autobuz 116, 171, 275 - stația CATC Jilava, încadrează de urgență paznici și pompieri motopompisti cu domiciliul stabil în București sau Sector Agricol Ilfov. Informații suplimentare se pot obține zilnic de la biroul Personal-Învățământ-Retribuire.

Teleconstrucția - Valea Cascadei nr. 5-7 (Militar) încadrează: gospod. pr., economist contabilitate, șef

coloană, revizor tehnic pentru coloana Brașov, Craiova, Cluj și Bacău. Mai încadrează: mecanici reparații utilaje, mecanici reparații auto, mecanici pompe de injecție, vopștor auto, tâmplar, conducători auto, tractoriști rutierști, mașiniști mașini terasamente și portari.

Fabrica Grăul încadrează de urgență inginer mecanic și inginer energetic. Condițiile de încadrare sunt cele prevăzute de legea 12/1971. Căutăm femeie supraveghere copii un an jumătate, exclusiv zona Panduri-Cotroceni.

VÂNZĂRI
Vând frigider „Arctic”, aragaz, buclie, studio, mobilă sufragerie, saltele, plapumi, perne puf, covoaare, tablouri, îmbrăcăminte damă, obiecte casnice.

Biblioteca, cergi, pături, plapumă, perne, perdele, draperii pluş, haine, încălțăminte, vopsea duco, corpuri iluminate, masă marmură, taburete, damigene și alte obiecte.
Telecolor 4507 monitorizat în garanție, Rostov sigilat, scurtă piele bărbătească 46, videocasete înregistrate impecabile, casete, benzi disco, mute Euroscart.

tv 14 august 1989

- 19:00 Telegazeta. În întâmpinarea marii noastre sărbători naționale
- 19:25 Cîntorii ale Epocii de Aur. Simboluri ale forței și capacității creatoare ale poporului român. Redactor Anca Arion
- 19:45 Sarcinile prioritare ale cercetării științifice aplicative. Redactor Eugen Roibu
- 20:05 Industria - programe prioritare. În spiritul sarcinilor subliniate de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara Consiliului național al oamenilor muncii.
- Folosirea deplină a capacităților

- de producție și reducerea sistematică a consumurilor și cheltuielilor materiale. Redactor Ciprian Enache
- 20:25 Tezaur folcloric. Cîntec pentru pământul românesc. Redactor Mariaora Murărescu
- 20:55 Localitățile țării în anul '45 al revoluției. Ample transformări înnoitoare. Redactor Dana Tidor
- 21:15 Din lumea capitalului. Redactor Florin Mitu
- 21:30 Ce-ți dorești tu, dulce Românie. Versuri patriotice, revoluționare
- 21:50 Telegazeta
- 22:00 Închiderea programului

amintiri

O lume minunată cu mii de bucurii pentru copii de la articole de îmbrăcăminte și încălțăminte pînă la cele mai atractive jucării

oferă magazinul sămărean cu nume sugestiv „IEPURĂȘUL”

unitate a Întreprinderii comerciale de stat „Mărfuri Industriale” Sotu Mare.

ACI RADIO EUROPA LIBERĂ!

Frontul Popular din Moldova în fața unui nou examen

În Moldova dintre Prut și Nistru continuă mobilizarea pasnică și democratică a publicului în vederea apropiatei sesiuni a Sovietului Suprem de la Chișinău care va lua în discuție proiectele de legi privitoare la limba de stat a republicii.

Frontul Popular din Moldova a ținut ieri, Duminică, la Teatrul de Vară din Chișinău, un meeting de masă cu tema „destinele istorice ale Statălității Moldovenești”. Meetingul s-a bucurat de prezența unui oaspete sosit din Polonia: Zygmunt Gwozd, reprezentant al mișcării Solidaritatea. Așa pe la rostul o cuvântare de salut adresată Frontului Popular din Moldova și publicului moldovean în numele Solidarității poloneze. El a spus că opinia publică din Polonia este astăzi la curent cu evenimentele din Moldova Sovietică și privește cu simpatie revendicările democratice ale moldovenilor și stăruințele acestora în vederea reformelor.

Reprezentanți ai intelectualității moldovenești au vorbit la acest meeting despre tendința istorică a Rusiei în țările și a regimului stalinist de a suprima statalitatea și autonomia Moldovei, și despre eforturile basarabienilor de a-și afirma dreptul la autonomie și statalitate. Aceasta a fost tema cuvântărilor roștite de Valeriu Matei, Secretar al Asociației Moldova din Moscova; Dinu Mihail, membru al comitetului de conducere al Cenaclului Alexe Mateevici; Mihai Cernenco, candidat în științe istorice de la Institutul de Istorie a Partidului Comunist al Moldovei; istoricul literar Pavel Balmas, și profesorul de liceu Mihai Crisanitchi din satul Baha, raionul Călărași. Vorbitorii au citit publicului importante documente din istoria modernă a Basarabiei, a căror publicare a fost interzisă până acum de autoritățile sovietice. Aceste documente - printre care programul Partidului Național Moldovenesc din 1917 și discursul lui Constantin Stere către Sfatul Țării în 1918, citite la meetingul de ieri - ilustrează legătura organizată dintre aspirațiile către statalitate și cele către democratizare și reforme sociale în Basarabia. Tocmai această legătură caracterizează și acțiunea de astăzi a moldovenilor dintre Prut și Nistru pentru drepturi naționale și democratice.

Împrejurările acestor zile cer din partea moldovenilor, mai mult chiar decât până acum, maturitate politică și stăpânire de sine în fața contractărilor organizate de adversarii

reformelor. După formarea mișcării naționaliste rusești Interfront, iată că o nouă organizație de aceeași natură a apărut săptămîna trecută în republică; despre aceasta a vorbit la meetingul de ieri profesorul de științe sociale de la Universitatea din Chișinău, Nicolae Costin, membru al Comitetului Executiv al Frontului Popular.

Noua organizație a naționaliștilor ruși, adversarii ai reformelor, se numește Uniunea Oamenilor Muncii din Moldova. Ea a luat naștere la o consfățuire ținută zilele trecute la Tighina unde mulți directori și secretari de partid ai unor întreprinderi din Tighina, Chișinău, și din alte câteva orașe din republică, întreprinderi subordonate ministerelor centrale de la Moscova și al căror aparat conducător constă mai ales din birocrăți ruși aflați în Moldova. Această parte a aparatului birocratic opus restructurării a luat acum inițiativa de a organiza personalul de limbă rusă din centrele industriale într-o Uniune numită a Oamenilor Muncii, cu scopul de a împiedica descentralizarea economică și politică și, ca obiectiv imediat, de a bloca proclamarea limbii materne a moldovenilor ca unică limbă de stat a Republicii Moldovenești.

Declarația de întemeiere a acestei organizații amenință cu greva și chiar cu ceea ce numește „luarea puterii” în întreprinderile și centrele industriale cu personal predominant de limbă rusă, în cazul în care Sovietul Suprem al republicii ar vota proiectele de legi care vor pune în discuție statutul actual, favorabil moldovenilor. Evident că asemenea amenințări nu pot avea sorți de izbândă. Ele dezvăluie însă starea de spirit a unor oameni cu posturi de răspundere, directori și secretari de partid ai unor mari întreprinderi, amenințați să-și piardă privilegiile în eventualitatea descentralizării raporturilor economice și politice dintre Moscova și republici și a restabilirii drepturilor limbilor naționale în republici. Încercând să frăneze reformele pentru a-și păstra pozițiile privilegiate în Moldova, acești reprezentanți ai birocrăției imigrante încearcă acum să-i mobilizeze în sprijinul lor pe muncitorii de limbă rusă din republică, făcând apel la prejudecăți naționaliste și alimentând încrederea dintre grupurile etnice.

Așa-numita Uniune a Oamenilor Muncii reprezintă, deci, o diversivitate naționalistă în interesul egoist de clasă al aparatului birocratic așezat în Moldova. Aflat în pierdere de teren, aparatul birocratic nu mai dispune ca înainte de serviciile aparatului represiv împotriva cetățenilor care își cer drepturile.

Totuși, acolo unde conducătorii de partid nu se împacă cu democrația vreației publice, aparatul represiv

demonstrează convingător că nu a uitat să lovească din ordin. Așa s-a întâmplat de curând la Tighina, orașul ale cărui autorități de partid au oblațuit consfățuirile de întemeiere a organizației naționaliste ruse, anti-moldovenești, pomenite adineoari. La Tighina activă de ceva timp, în ciuda opreliștilor ridicate de autorități, Cenaclul Literar-Muzical și Social-Politic moldovenesc „Vatra”. Acolo a avut loc un act de represiune violentă.

Duminica trecută, 2 august, un grup de aproximativ 100 de membri și susținători ai Vetrei au fost atacați cu brutalitate în plin centru al Tighinei de un detașament de ostași ai secției locale a Ministerului de Interne și de KGB-ști în civil. Membrii și susținătorii cenaclului, printre care se aflau multe femei, au fost loviți cu pumnii și cu bastoanele de cauciuc, le-au fost smulse și rupte steagurile și panglicile tricolore, și au fost insultați ca moldoveni.

Unii dintre ei au suferit leziuni corporale, dovedităe au fost cu certificate medicale. Au fost arestați 15 cenaclisti, iar unii dintre aceștia au suferit noi mlatritări în arestul miliției din Tighina. Acuzăți de încălcarea ordinii publice, ei au fost judecați conform unei proceduri rapide în zilele următoare, dar au fost achitați în lipsa oricăror dovezi. Deci, tribunalul local a acționat în mod independent și a respectat legea. Întâmpinările acestea au fost relatate amănunțit de membri ai Cenaclului Vatra și de martori oculari care au stat de vorbă la Tighina cu corespondentul special al „Destepărții”, buletinul Frontului Popular din Moldova.

La intrările lor de duminică trecută și de ieri, Cenaclul Alexe Mateevici și Frontul Popular au cerut o anchetă imediată și tragera la răspundere a membrilor forțelor de ordine care au recurs la violență fără nici o justificare legală. După câte suntem informați, ancheta începe chiar astăzi. Vom încerca să vă ținem la curent cu rezultatul ei. Până atunci, se impun următoarele concluzii: Incidentul arată că adversarii restructurării din aparatul birocratic, intrați într-o alianță de ultim moment cu exponenții ai naționalismului rus, rezistă pe pozițiile lor și dispun încă de sprijinul aparatului represiv. În același timp însă, în condițiile reformelor politice în curs în Uniunea Sovietică, grupările neoficiale moldovenești pot avea câștig de cauză în asemenea confruntări atîta timp cît se mențin exclusiv în cadrele legalității, așa cum au făcut și până acum cu consecvență și cu succes.

Vladimir Socor
Buletin al Radio Europa Liberă, Arhiva Institutului Național pentru Memoria Exilului Românesc, Fond Ion Dumitru

vremea

În țară, vremea a fost caldă, în special în zona de sud a țării. Cercul soarelui variabil, mai mult senin. Au căzut ploii care au avut și caracter de averse, pe alocuri, în nordul țării și izolat în celelalte regiuni. Vântul a suflat slab până la moderat. Temperaturile minime au fost cuprinse între 15 și 20 de grade. Maximele

s-au situat, în general, între 30 și 35 de grade. În București, vremea a fost caldă, cu cer variabil. După-amiaza a plouat slab, sub formă de averse. Vântul a suflat în general slab. Minima de temperatură s-a situat în jurul valorii de 20 grade, iar maxima la 32 de grade.

Mama

ORIZONTAL: 1) Fiica lui Minos, regele Cretei și mama lui Milet - Divinitate celtică, mesageră a zeiței Frigga, socotită mamă a mealmului omenească. 2) Mama lui Meleagru și soția lui Eneu - Tâia la capete! 3) Înșiruire de nume - Alintare. 4) Limitele lui Uranus! - Incursiune - Ninfă, mama lui Teucru, primul rege al Troiei. 5) Croială la mijloc! - Fiul ninfelor Liriope, ce a fost schimbat într-o apă, îndrăgostit de propriul chip. 6) Plini de țărnie în fața greutăților - Bulboană. 7) Ledal - Nimeni (trans.) - Egle... fără inimă! - Zănală 8) Mama lui Iason, comandantul argonaușilor - Fiica lui Cadmos și soția lui Atlant, una din zeițele mării. 9) Bulboană în banat - Mama uriașilor Atlas și Prometeu - Nul, secl 10) Mama tuturor și a naturii în mitologia egipteană - Din inimă - Mama centaurei Chiron. 11) Tip de automobil american - Împreună cu sora sa, Electra, și-au ucis mama, pe Clitemnestra, răzbuindu-se și tatăl, pe Agamemnon. 12) Zeița tăcerii la romani - Copil. 13) Ninfă italiană, mama lui Latinus, regele Latiumului - Presă de vîi.

VERTICAL: 1) Zeul Apollo, fiul lui Zeus și al Latonei, în mitologia etruscă - Cântată de toți. 2) Soră a Electrei, fiica Clitemnestrei - Nume avocalic! 3) Mama vânturilor în mitologia greacă - Mama lui Epaf, fiu al lui Zeus - Soția lui Odin, mamă a neamului omenească scandinav. 4) Copii fără mamă - Un metru cub de lemn. 5) Mama tuturor celor însuflețiți, în mitologia greacă - Masă de seară - Inimă lui Doris! 6) Număr limitat - Ca o mamă iubitoare (masc. pl.) - Șchiul din fața! 7) Fără picioare (fem.) - Una din cele 50 de fiice ale lui Danaos, soția lui Poseidon și mamă a lui Nauplius. 8) Isis! - Sfârșitul lui Meneagru... în scrum! - Femeia de la ceas! - Ca o mamă vitregă (inv.). 9) Mama lui Ulise, moartă de durere pentru fiul său - La capetele nopții! 10) Numele Electrei, înainte de a fi schimbat de Homer - A deveni mamă. 11) A porni în lume - Epitet atribuit zeiței Diana, protectoarea maternității. 12) Mama lui Teseu, ajunsă sclava prea frumoasei Elena - Nave extraterestre (abr.). - Compact. 13) Zeița nenorocirilor și a răzbușării, la greci - Ninfă iubită de Apol, preschimbată în lotus - Parce

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												
13												

Almanah Știința Tineretului 1989